

ח.

תוכחה.

לחן : שטר עלי בעדים וקנין

כ"י קטע 1

דף כ"ג, ע"ב

קל האנוש קסי שקלו   ימלט דל מגולו
 שפא עליו במקלו ובתרמילו
 יום יום אמר מביעו   ממרוזים משביעו
 רוקן כיחו וניעו
 5   גינב הוא את דעתו   ובונה מצודים לרדתו
 בעקיפין בא אתו
 יום יום יטר ויקם   יסובבנהו בכל מקום
 כעיר שקבשה פרקים
 נשיא בית אב למטה   שפתיו התחיל לבטא
 בשטר פרוס בוני ובוטי   10

ח.

לחן : שטר עלי בעדים וקנין לשלם מחרת המנין" תוכחה לליל יום הכיפורים לר' שלמה
 בן גבירול נמצא בהרבה מקורות וראה. "אוצר השירה והפיוט" כרך ג' עמוד 447 סימן
 881. ובצר רסום בכה"י : "או תוכחה סעה קולי בהתעטפי והיא כתובה לעיל במוסף"
 הפיוט סעה קולי הוא לר' משה אבן עזרא ועל מקורותיו ראה שם עמוד 502 סימן 2022.
 1-2 כל אדם מישראל מחויב להזהיר את חברו מפני גוללו - היצר הרע הבא אליו בכוונות
 רעות, אלא שהוא מסתיר אותו ועושה פנים של איש ישר הנודד במקלו ותרמילו.
 3-4 היצר הרע מדבר על לבו של הדל יום יום (תהלים י"ט ג') ובטומאת פיו (רוקן כיחו וניעו,
 גדה נ"ה ע"ב) הוא משביעו ממרוזים.
 5-6 חולין צ"ר ע"א אסור לגנוב דעת. לרדתו - לירידתו. בבא קמא ק"ג ע"א : ר' עקיבא אומר
 אין באין אלא בעקיפין - בערמוניות.
 7-8 כרקום. גם כרכום - צבא מצור. עבודה זרה ע"א ע"א : עיר שכבשוה כרקום, כלומר שהצבא
 נכנס אליה והתישב בכל מקומות העיר, בניגוד לעיר שהקיפוה כרקום שעדיין השונא אינו
 נכבש שם בכל המקומות.
 9-12 מכיון שהיצר הרע בא לפני האדם (הדל) כגנב במחתרת ובעקיסין הוא מתחפש למעמים
 בדמותו של הגון וחרד כנשיא בית אב למטה ישראל. הוא מתחיל לבטא בשפתיו (תהלים
 ק"ו ל"ג) דברי רכות ומכניח לו שכוונתו הוא רק לטובתו ולהנאתו של הדל. ההוראה על
 הכרוסכול (בכה"י אולי בטעות סופרים כרוסבלי) לפי גיטין ל"ו ע"ב אינה מתוורה ל"י, אולי